

Heemkundekring

vehchele

MEDEDELINGENBLAD

Heemkundekring "Vehchele" is aangesloten bij de
"Stichting Brabants Heem" en opgericht op 28 april 1981.

Secretariaat: Bouwmeesterstraat 3, 5462 CP Veghel
Mevr. Corry Lunenburg, tel. (0413) 36 71 45
Heemkamer: In "Het Raadhuis", Markt 1 te Veghel,
tel. **06-27435004** (tijdens openingsuren)
Bankrelatie: Rabobank Uden Veghel, rekeningnr. 15.33.93.173
t.n.v. Heemkundekring "Vehchele"
Redactie: Henk van der Voort, Esdoornstraat 7, 5461 CH Veghel.
Tel. (0413) 36 36 51

2012-01

januari 2012

Inhoud:

1. Nieuwjaarswens van de voorzitter
2. Info van bestuur en werkgroepen.
3. Terugblik lezing over Kerst- en carnavalsgebruiken.
4. Terugblik lezing over de Binnendieze.
5. Lezing "Billen en kruien" op 28 februari, over molens.
6. Nieuw lid.
7. Ontvangen materiaal/documentatie.

1. Nieuwjaarswens van de voorzitter.

Geachte leden.

Bij het uitkomen van dit mededelingenblad is 2012 al begonnen, maar om elkaar alle goeds te wensen daarvoor is het nooit te laat. Daarom wens ik u en uw familie namens het bestuur een gelukkig, gezond en actief jaar toe.

Velen van u ontmoeten wij op de maandagmiddagen in onze heemkamer, waar onder het genot van een kopje koffie gebuurt wordt en bescheiden gebracht worden uit vroegere tijd om bij ons in bewaring te geven. Hebt u ook interessant materiaal dat u wilt laten bewaren? Het is welkom.

Heemkundekring Vehchele groeit gestaag in leden en in bewaring gegeven materialen en we mogen zeggen van een unieke locatie van de gemeente gebruik te mogen maken.

Toch hebben wij zorgen voor de toekomst!!!!

Vanuit de politiek is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden in De Koekbouw aan de Noordkade. Niet alleen Vehchele, maar ook de Bibliotheek, het Uitpunt, VKC, en de organisatie van het Slokdarmfestival zijn gevraagd wat de meer of mindere waarde is bij verhuizing daar naar toe.

Wij zullen niet gelaten toezien, maar ons vastbijten om deze locatie te mogen blijven gebruiken voor de inloopmiddag en andere activiteiten die wij organiseren.

Voor de functie van penningmeester die al enige tijd open staat heeft zich een lid gemeld waarmee wij heel blij zijn en bij uw goedvinden zal tijdens de jaarvergadering op 24 april deze functie weer worden ingevuld.

Binnenkort zullen wij weer de nieuwe leden ontvangen die zich het afgelopen jaar bij ons hebben aangemeld.

We werken ook dit jaar mee aan het Slokdarmfestival (thema oude gerechten rond 1900) en de Open Monumenten Dagen (thema Oud groen), organiseren lezingen en zo mogelijk minstens één excursie.

Als u zich geroepen voelt ergens actief aan mee te doen, houd u niet in.

Actief zijn kost, maar geeft ook energie vooral als je het kunt delen met anderen.

2. Info van bestuur en werkgroepen

Foto-expositie onderwijs.

Wij zijn voornemens om binnenkort een foto-expositie te organiseren met vooral veel klassenfoto's. Hebt u zelf nog foto's met betrekking tot het onderwijs, laat het dan s.v.p. even weten, dan kunnen we die foto's met de gegevens scannen en nog toevoegen aan de expositie.

(Henk van der Voort, tel 0413-363651)

De datum van de fototentoonstelling zal tijdig worden bekendgemaakt.

De archeologische werkgroep.

Regelmatig vinden mensen zaken of hebben deze in het verleden gevonden, die archeologisch voor Veghel van waarde kunnen zijn. U kunt deze laten determineren en registreren, dit is voor de historie van Veghel belangrijk.

Veelal heerst de gedachte dat wanneer men melding maakt van een vondst deze moet worden afgestaan. Dat is echter niet waar, de vondst zal worden opgenomen in de landelijke databank Archis, met de registratie waar de vondst zich bevindt. U blijft zelf eigenaar.

U kunt ook de vondst in bruikleen geven aan de Heemkundekring, maar ook dan blijft U eigenaar.

Heeft U vondsten of andere interessante informatie of vragen voor de werkgroep dan kunt u een afspraak maken met Jan van Erp, coördinator van de archeologische werkgroep. Bel 06-14252128.

Jan van Erp vraagt of er behoefte is aan een bijpraatavond betreffende de archeologie en historie in Veghel. Naar gelang er behoefte is dan willen we dit minimaal twee maal per jaar doen. Iedereen die zich betrokken voelt bij de archeologie en historie van Veghel is welkom.

Het is geen vergadering maar gewoon gezellig bijkletsen over ditjes en datjes en misschien nodigen we af en toe een deskundige of betrokken amateur uit van andere plaatsen om zijn verhaal te doen. Jan van Erp zal zelf een overzicht geven van de laatste ontwikkelingen in Veghel.

Op dinsdag 15 november is de eerste avond geweest.

Indien u belangstelling heeft voor een volgende bijpraatavond, kunt u zich opgeven bij Jan van Erp, tel. 0413-36 28 42 of erpjhg@home.nl

Bestuursvergaderingen

27 februari 2012

26 maart 2012

Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering 24 april 2012

Noteert u deze datum alvast in uw agenda!!!!!!

Heemkamer

De heemkamer in "Het Raadhuis" is elke maandagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur geopend, behalve met carnaval, juli en augustus. U bent altijd welkom om materiaal af te geven, zoals bidprentjes, oude foto's om te scannen of spulletjes van vroeger, waarvan u weet dat uw kinderen er niets meer mee zullen doen. Voor ons (en ons nageslacht) kan dit materiaal soms waardevol zijn. Ook kunt u eens oude foto's bekijken en uw commentaar geven of gewoon even een praatje komen maken onder het genot van een kopje koffie.

Tijdens openingsuren is de heemkamer bereikbaar onder telefoon nummer 06-27435004.

Kroniek "Van Vehchele tot Veghel"

Voor kleine artikeltjes in onze kroniek zijn wij nog steeds op zoek naar mensen, die een dierbaar voorwerp uit het verleden bezitten en daar een leuk verhaal over kunnen vertellen. Dat kan een gebruiksvoorwerp zijn of iets religieus, maar ook als u een interessant verhaal kunt vertellen over oude gebruiken in gezin, kerk, op school of ergens anders kunt u contact opnemen met dhr. Nico Vreeswijk. Telefoon 0413-340954.

3. Terugblik lezing over "Kerst en carnavalsgebruiken en hun heidense oorsprong".

Hoewel dhr. Spamer in zijn agenda 20 december in Veghel had genoteerd voor deze lezing, bleek hij tevergeefs in Gemert te zijn geweest.

We zaten dus die avond zonder spreker, maar hebben geïmproviseerd en het opgelost door een computer met los groot scherm naar de trouwzaal te brengen en op dat scherm een DVD van oud Veghel te laten zien met uitleg van Jan v. Ganzewinkel en Jan van Erp. Dit is redelijk goed geslaagd, maar wel jammer dat het zo gelopen is.

4. Terugblik lezing over “De Binnendieze van ’s-Hertogenbosch”.

Voor circa 50 toehoorders schetste dhr. Peter Verhagen het ontstaan van het bekenstelsel van Aa en Dommel in de centrale Slenk richting het lager gelegen ’s-Hertogenbosch. Via dit bekenstelsel is de stad met de grote rivieren verbonden. Deze broodnodige transportmogelijkheid zorgde er echter ook voor dat de stad met grote regelmaat onder water kwam te staan. De stad werd meer dan 5 meter opgehoogd en een net van stroompjes binnen de vesting (nu Binnendieze) zorgde voor afwatering. In de verwaarloosde vestingmuren, die geen strategische betekenis meer hadden, werden gaten gemaakt en daarin bouwde men een stoomgemaal om het water weg te kunnen pompen.

In de loop der tijd werden de stroompjes voorzien van beschoeiingen, die later werden opgehoogd en voorzien van steeds hogere muren en bebouwing. Dit resulteerde zelfs in een groot aantal “overkluisingen”, waarbij het water volledig onder de bebouwing verdween.

De Binnendieze liep aan de achterkant van de huizen, die er allemaal hun rioolwater op loosden. Het verval werd daardoor zo erg, dat men in 1969 besloot om nieuwe riolering aan te leggen aan de straatkant en daarna de Binnendieze te dempen.

Dank zij de inzet en vasthoudendheid van Hein Bergé en Jan van der Eerden kon het tij echter worden gekeerd. Zij richtten daarvoor zelfs een politieke partij op met als enige doel “Het herstel van de Binnendieze en de Middeleeuwse stad”

Aannemer van Drunen heeft het werk uitgevoerd en dhr. Peter Verhagen was de soms doordouwende projectleider van dit immens grote, dure en ingewikkelde karwei. Hij schetste uitvoerig de technische problemen en ook de tegenwerking die ze ondervonden om voortvarend en doortastend het karwei tot een goed einde te kunnen brengen, toegelicht met fraaie foto’s. Het resultaat mag er zijn en levert de stad nu de nodige revenuen op vanwege het toerisme.

5. Lezing “Van billen en kruien” over molens, op 28 februari door dhr. Ad van Gool.

Waarom hebben windmolens vier wieken? Hoe oud zijn de molens eigenlijk? Waar komen ze vandaan? Welke soorten molens zijn er? Waarom zijn windmolens zo kwetsbaar? Hoeveel molens kent Nederland nog? Hoe word je vrijwillig molenaar? Waarom had een molenaar vroeger een slechte naam? Welke uitdrukkingen in onze taal komen er uit de molenwereld? Wie kent de klucht van de meulenaar? Op deze vragen geeft Ad van Gool in zijn lezing een antwoord. Veel aspecten van de Brabantse windmolens komen in zijn gevarieerde lezing aan de orde.

Ad van Gool uit Hilvarenbeek is van huis uit leraar en freelance publicist. Hij publiceerde meerdere boeken waaronder in november 2007 het boek “Van billen en kruien”, waarin hij een aantal windmolens uit Brabant uitgebreid beschrijft.

Lezing op 27 maart

Op deze dag proberen we dhr. Ton Spamer vast te leggen voor een lezing, die hij *gratis* heeft aangeboden voor het aanzienlijke ongemak dat hij in december heeft veroorzaakt door zijn absentie.

Wij houden u op de hoogte!!

ATTENTIE ATTENTIE ATTENTIE ATTENTIE ATTENTIE

Onlangs is in de box voor teruggebrachte boeken van de bibliotheek per abuis een **persoonlijk boek** “gedropt” met de titel “Tidak Bicara”. Dit boek over de Oud-Indiëgangers uit de gemeente Heusden c.a. is in oktober in Drunen gepresenteerd door heemkundekring Onsenoort.

In het boek zit een begeleidende brief uit Vlijmen d.d. 17-10-2011 waarin broertje B. het boek cadeau doet aan zijn lieve Zus. Er is geen achternaam vermeld. Wel worden Martha en Jan genoemd die voor de presentatie waren uitgenodigd. Herkent u iets dat ons op het spoor kan zetten van de eigenaar?? Het zou jammer zijn als dit boek niet op de juiste plaats terug zou komen.

6. Nieuw lid.

In de afgelopen periode hebben we het volgende nieuwe lid (en beoogd nieuwe penningmeester) mogen inschrijven:

Dhr. Rob Knechten, Venkellaar 3, Veghel

Wij heten hem van harte welkom binnen onze vereniging.

Misschien kunt u ook iemand uit uw familie- of kennissenkring warm maken voor een lidmaatschap van onze heemkundekring. Voor het geld hoeft men het niet te laten en met meer leden staan we sterker.

7. Ontvangen materiaal/documentatie

Correctie:

Als schenkster van de pet van Stationschef Harry Swinkels uit de vorige mededelingen is abusievelijk vermeld mevr. Marianne Swinkels. Dat moet zijn **Marianne van Erp-Minkels**, zijn kleindochter.

Van **dhr. H. Bons** en **dhr. L. van Grinsven** ontvingen we een oude, doch bruikbare scanner.

Van **Woonbelang** ontvingen we het boek "HistOranje, de Oranjewijk van toen tot straks" over de geschiedenis van de Oranjewijk en het boek "Werken aan wonen 1919/2011" over de geschiedenis van woningbouwvereniging St. Lambertus en Woonbelang.

Voor beide uitgaven heeft de heemkundekring fotomateriaal beschikbaar gesteld.

Van **Agrifirm** ontvingen we de uitgave "Terug naar de kern" over de historie van de CHV.

Van **mevr. Agnes Pigmans-van Helvoort** ontvingen we een groot aantal lesboekjes van de lagere school (voor leerlingen en onderwijzers).

Van mevr. **Ine Janssen-Verhoeven** ontvingen we een aantal oude bidprentjes.

Van **mevr. Hanny Lukassen-van Esch** uit Beek en Donk een tegeltje met Lambertuskerk en Raadhuis. Verder foto's van de Veghelse processie naar Kevelaer en van de KJM en KJV uit de jaren dertig en van het H. Hartkoor. Verder een map met allerlei liedjes en ook mochten we diverse oude bidprentjes, foto's en documenten scannen van de familie van Esch-v.d. Nieuwenhof. Met name ook van de zouaaf Cor v.d. Nieuwenhof.

Van **dhr. Ad v.d. Donk** ontvingen we benzinebonnen, uitgegeven vanwege de oliecrisis in 1973.

Van **mevr. van Beers** ontvingen we een aantal oude Missaals en gebedenboekjes en een tegeltje met de Moeder van Altijdurende Bijstand.

Van **dhr. Jan van Boxmeer** ontvingen we een pelgrims(gebeds)boek van Lourdes.

Alle schenkers worden hartelijk bedankt voor hun giften. Wij zullen er goed voor zorgen.

Alle lezingen beginnen om 20.00 uur in de Trouwzaal van "Het Raadhuis" en zijn voor leden gratis toegankelijk. Niet-leden betalen € 2,50, inclusief een kopje koffie.

Dit mededelingenblad is ook te downloaden vanaf www.vehchele.nl

Ons lid Martien van Asseldonk is gestart met het online invullen van de kadasterkaart van Veghel uit 1832 met alle percelen en aankopen vanaf 1190. Het is de moeite waard om eens te kijken:

<http://www.oudzijaart.nl/Reconstructie%20van%20Veghel/Index.html>

Zoekt u een leuk cadeautje? Denk dan eens aan onze placemats, het Veghels leesplenske, het fotoboek "Groete(n) uit Veghel" of onze andere uitgaven. Deze zijn te koop in de heemkamer tijdens openingsuren. Een lidmaatschap van heemkundekring Vehchele cadeau doen is ook een leuke geste.
